

Pvm/Datum/Date

18.4. 2025

Dnro/Dnr/DNo

2027/00.00.01.00.02/2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntaVastausosoite: MmV@eduskunta.fi**ASIA: O 19/2025 vp: Huoltovarmuus ruoantuotannossa ja vesihuollossa**

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä asiassa Huoltovarmuus ja elintarviketuotanto.

Ruokaturvan ja ruoka- ja vesihuollon varmistaminen

Ruokavirasto korostaa lausunnossaan ruokaturvan sekä ruoka- ja vesihuollon merkitystä. Kriisitilanteessa on ensiarvoisen tärkeää, että Suomi pystyy tuottamaan ruokansa omavaraisesti ja takaamaan ruoan laadun, turvallisuuden sekä tehokkaan tuotannon ja jakelun – mukaan lukien infrastruktuurin ja logistiikan toimivuuden. Nykytilanteessa omavaraisuusasteemme ei ole korkea, ja olemme kiinteä osa kansainvälistä elintarvikekauppaa. Tämä tekee meistä riippuvaisia tiettyjen raaka-aineiden tuonnista.

Ruoka- ja vesihuollon häiriöt voivat aiheuttaa laaja-alaisia ongelmia ja herättää kansalaisissa turvattomuuden tunteita. Lisäksi ruoka- ja vesihuolto voivat joutua sotilaallisten toimien kohteeksi. Vesihuollon turvaaminen on ratkaisevan tärkeää paitsi ruokajärjestelmän vedensaannin varmistamiseksi myös keskeisten laboratoriopalvelujen ylläpitämiseksi. Huoltovarmuuden ja terveysturvallisuuden varmistamiseksi on tärkeää kehittää ratkaisuja, jotka mahdollistavat keskeisten diagnostiikkaprosessien joustavuuden. Esimerkiksi tautipurkausten yhteydessä siirrettävät yksiköt (perusdiagnostiikka, näytteenkäsittelykontti). Tämä tehostaisi merkittävästi häiriötilanteiden hallintaa ja parantaisi laboratorioprosessien tehokkuutta.

Huoltovarmuuden turvaaminen ruokajärjestelmässä

Ruokajärjestelmän huoltovarmuudella varmistetaan väestön sekä tuotantoeläinten ravinnon saatavuus, sen laatu ja turvallisuus. Tämä järjestelmä kattaa maatalouden alkutuotannon, elintarviketurvallisuuden, ruoan laadun sekä ruokatuotannon ja elintarviketeollisuuden. Sen eri osat ovat tiiviisti riippuvaisia toisistaan. Välttämättömän ruokahuollon turvaamiseksi olisi suotavaa, että maa- ja kalatalouden alkutuotannon harjoittajat voisivat tarvittaessa velvoittaa suuntaamaan tai laajentamaan tuotantoaan vakavien kriisitilanteiden ja poikkeusolojen aikana. Ilman alkutuotannossa saatavia raaka-aineita ruokaketju ei toteudu, mikä tekee ruokahuollon varmistamisesta haasteellista. Kriittinen osa ruoantuotannon huoltovarmuutta ovat myös erilaiset

Pvm/Datum/Date

18.4. 2025

Dnro/Dnr/DNo

2027/00.00.01.00.02/2025

maaseutuhallinnon tukijärjestelmät ja niihin liittyvät tietojärjestelmät. Tukien toimeenpanolla Ruokavirasto turvaa tilojen toiminnan ja siten kotimaisen ruoan tuotannon jatkuvuuden.

Ruokavirasto on viime vuosina saanut entistä näkyvämmän roolin Suomen varautumisen yhteistoimintamallissa. Se on osallistunut aktiivisesti tehtäviinsä keskusvirastona ja koordinoi muun muassa alue- ja paikallishallinnon viranomaisten (ELY-keskukset, aluehallintovirastot ja kunnat) sekä elintarvikealan toimijoiden ohjeistusta, viestintää ja tilannekuvan ylläpitämistä. Aluehallintouudistuksen myötä Ruokaviraston rooli tässä vahvistuu entisestään. Virasto toimii yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön, hallinnonalansa virastojen sekä muiden turvallisuusviranomaisten kanssa. Lisäksi Ruokavirasto tarjoaa korkeatasoista asiantuntemusta elintarvikeketjun häiriötilanteisiin ja riskinarviointiin sekä laboratoriokapasiteettiaan pandemia- ja epidemiatilanteiden hallintaan. Virasto on vahvistanut varautumistoimiaan sekä paikallista ja alueellista yhteistyötä kriisinhallinnassa. Virastossa toteutetaan tutkimusta ja hankkeita huoltovarmuuteen liittyen esimerkiksi herneen varmuusvarastoinnin mahdollistamiseksi. Ruokavirastolle on myös annettu keskeinen tehtävä toimia kyberturvallisuuslain (NIS2-direktiivi) ja tulevan häiriönsietokykylain (CER-direktiivi) mukaisena viranomaisena elintarvikealalla.

Ruokaviraston strategisia päämääriä

Vahva kotimainen ruuantuotanto ja maaseutu

- Tuemme kestäväää ruuantuotantoa ja maaseudun elinvoimaisuutta
- Suomalaisten elintarvikkeiden tuotannon ja viennin edellytykset parantuvat
- Ruokajärjestelmän toimijat tunnistavat toimintansa riskit ja hallitsevat ne

Kuluttajat luottavat ruoan riittävyteen ja turvallisuuteen

- Kuluttajat saavat tutkittua ja puolueetonta tietoa turvallisten, terveellisten ja vastuullisten valintojensa tueksi
- Valvontajärjestelmä on luotettava, valvonta on oikein kohdistettua ja toimii myös häiriötilanteissa

Kasvi- ja eläintaudit eivät aiheuta vaaraa yhteiskunnalle

- Ennakoimme tautien ja tuhoojien tilanteen kehitystä
- Reagoimme löydettyihin tauteihin ja tuhoojiin tehokkaasti

Pääjohtaja Leena Räsänen

Ylijohtaja Marjatta Rahkio

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja LEENA RÄSÄNEN
Hyväksytty 17.4.2025

Ylijohtaja MARJATTA RAHKIO
Esitelty 17.4.2025